

УДК 378-054.6

Тумакова О.Б., Новіков В.М., Єрис Л.Б., Кузь Г.М.,

Тесленко О.І., Доленко О.Б.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Розглядаються особливості та проблеми фахової підготовки іноземних студентів, розв'язання яких має поліпшити процес їхньої адаптації та навчання в ЗВО.

Ключові слова: іноземні студенти, навчання, адаптація, фахова підготовка.

Рассматриваются особенности и проблемы профессиональной подготовки иностранных студентов, решение которых должно улучшить процессы адаптации и обучения в вузе.

Ключевые слова: иностранные студенты, обучение, адаптация, профессиональная подготовка.

The peculiarities and problems of professional training of foreign students are reviewed, the solution of which should improve the process of their adaptation and training at the university.

Keywords: foreign students, training, adaptation, vocational training.

Підготовка іноземних студентів стала важливою формою міжнародного співробітництва для ЗВО всіх форм власності і рівнів акредитації. Вона сприяє зміцненню авторитету України й окремого навчального закладу на міжнародній арені. Постійно збільшується кількість іноземних студентів, які обрали для отримання якісної освіти саме вищі навчальні заклади України. За даними Українського державного центру міжнародної освіти Міністерства освіти і науки України, у 2017-2018 навчальному році в нашій державі навчалися 66310 студентів зі 147 країн світу[1]. Не стала винятком і Українська медична стоматологічна академія, в якій протягом останніх років

спостерігається поступове зростання чисельності іноземних студентів, що досягла 1248 осіб. На стоматологічному факультеті здобувають знання понад 600 студентів-іноземців, із яких 158 осіб англомовної форми навчання.

Але збільшення кількості іноземних студентів не тільки підвищує рейтинг, престижність і популярність ЗВО, його конкурентоспроможність на міжнародному ринку освітніх послуг, а й накладає високу відповідальність.

В умовах стрімких технологічних і соціальних змін спрямованість освіти на засвоєння студентами системи знань, яка була виправдана ще кілька десятиліть тому, вже не відповідає сучасному соціальному замовленню, представленому системою ключових компетентностей щодо підготовки спеціалістів, здатних до успішної самореалізації, навчання протягом усього життя і сприяння розвитку суспільства. Тому необхідність поєднання актуальних і перспективних потреб студентів у навчальному процесі з урахуванням перспектив розвитку інформаційних ресурсів і засобів навчання, які нині стали доступними більшості людей, стає актуальним завданням освіти й орієнтованих технологій. Суспільство висуває до системи освіти певну сукупність вимог, серед яких особливого значення набувають:

- здатність до винахідливого і критичного мислення;
- універсальні, системні знання, висока адаптованість і саморозвиток;
- ключові компетентності в галузі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ);
- здатність до прийняття рішень, соціальна відповідальність;
- уміння управляти динамічними процесами і працювати з проектами;
- уміння працювати в колективі (команді), висока продуктивність.

Реалізацію цих вимог ефективніше забезпечує не підтримувальний, а інноваційний тип навчання, оскільки сучасна вища школа, з одного боку, має залишатися базовим етапом освіченості й адаптації кожної людини, а з іншого – прогностично відповідати вимогам часу [3, с.39].

Провідні напрями розвитку підготовки сучасного спеціаліста-медика полягають у поглибленні спеціалізації, опануванні міжгалузевих знань та їх

застосування, впровадженні технічних досягнень у професійну діяльність, зокрема комп'ютерних засобів і програмних розробок. Головною навичкою спеціаліста сьогодні має стати вміння постійного самостійного навчання, вміння вільно орієнтуватися в динамічно змінюваному інформаційному і законодавчому просторах, умінні знаходити потрібну інформацію, виконувати професійні завдання за допомогою практичного досвіду, виявляти творчість у розв'язанні гострих професійних проблем і ситуацій.

Досягненню цієї мети сприяє тісний взаємозв'язок обох суб'єктів освітнього процесу: викладача і студента. До викладання іноземним студентам на кафедрі ортопедичної стоматології з імплантологією залучені найдосвідченіші викладачі, які, використовуючи матеріально-технічну базу і застосовуючи інноваційні технології навчання, намагаються забезпечити якісну освіту. Роль викладача полягає в розвитку мотивації студентів до навчання і самостійної роботи для досягнення професійної компетентності. Компетентність викладача (володіння теоретичними знаннями і практичними навичками, вміння зацікавити студентів, передати їм свій досвід) стимулює студентів до вивчення дисципліни і самовдосконалення [3, с.294]. Виникає питання: чи на достатньому рівні забезпечується повноцінний виклад матеріалу іноземцям обраною ними мовою навчання? Сьогодні навчання іноземних студентів здійснюється російською й англійською мовами. Викладання ортопедичної стоматології російською мовою не викликає жодних проблем, натомість рівень володіння англійською мовою професорсько-викладацьким складом недостатньо високий (це не стосується певної частки вже залучених до англійської програми викладачів). Потрібно, щоб викладачі були не тільки високоякісними спеціалістами і досвідченими фахівцями своєї справи, а й на високому рівні володіли іноземною мовою – це буде комфортно і для студентів, і для них самих.

Підготовка іноземних студентів має певну специфіку. Практика свідчить, що ефективності фахової підготовки сприяють емоційно-психологічне задоволення освітнім процесом, комфортність умов навчання,

успішність освоєння освітньої програми й усвідомлення правильності професійного вибору. Особливістю фахової підготовки іноземних студентів є те, що результативність цього процесу залежить від засвоєння мови країни навчання як засобу спілкування. Тому саме в процесі мовної підготовки має закладатися професійно-ціннісне ставлення іноземних студентів до навчання як усвідомленого ставлення суб'єкта до предмета освітницької діяльності. Це усвідомлення виражається в розумінні важливості й значущості мовної підготовки для їхньої професійної освіти [2].

На нашу думку, можна виділити такі найбільш суттєві фактори, що впливають на якість навчання іноземних студентів, а саме:

- недостатня базова підготовка;
- довшівська підготовка різними мовами;
- недостатня кількість навчальної літератури (особливо для англомовних студентів);
- поблажливість викладачів;
- нестача баз практики.

Деякі іноземні студенти недостатньо вмотивовані щодо отримання певного фаху, що знижує темп навчання, впливає на їхню успішність. Вони мають різні рівні початкової підготовки, різні можливості до сприйняття навчальної інформації нерідною мовою, що вимагає розробки і впровадження нових технологій навчання, які сприятимуть комфортності навчального процесу.

Незнання української мови ускладнює іноземним студентам те тільки засвоєння спеціальних знань для здобуття освіти, а й насамперед – для подолання проблеми мовної адаптації та покращення взаєморозуміння під час спілкування з оточенням. Більшу частину свого студентського життя іноземці проводять у стінах академії. Але нами самими створений штучний бар'єр для кращого опанування студентами української мови. Навчаючись в відокремлених групах, іноземні студенти спілкуються між собою рідною мовою, не мають прагнення до вдосконалення української (та навіть і

російської) мови. Навчання іноземних студентів в українських групах дало б ширші можливості для повноцінної комунікації, спонукало б їх при вивченні матеріалу рівнятися на кращих колег. Ні для кого не є секретом більш поблажливе ставлення до іноземних студентів під час різних видів контролю знань, спекулювання з боку студентів поганим знанням мови і неможливістю зрозуміти навчальний матеріал. Тому ми вважаємо, що на підготовчих курсах має бути орієнтація іноземних студентів на вивчення української мови, що дасть їм можливість навчання серед вітчизняних студентів для кращого опанування навчального матеріалу і як наслідок – одержання вищого рівня освіти.

Отже, успішне вирішення відповідального завдання вищої школи з підготовки іноземних студентів вимагає розробки нових концептуальних підходів, застосування сучасних педагогічних, інформаційних технологій у навчанні та самонавчанні, організації навчання і виховання студентів у ЗВО; подальшої наукової розробки вдосконалення методики їх професійної підготовки, підвищення рівня педагогічної активності із залученням інноваційних технологій і форм педагогічної діяльності в навчальний процес, адаптації навчальної літератури під особливості сприйняття іноземних студентів. Ці заходи допоможуть ефективному зростанню професійної компетенції іноземних студентів.

Література

1. Актуальні статистично-аналітичні показники надання освітніх послуг іноземцям [Електронний ресурс] /Український державний центр міжнародної освіти // Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <http://intered.com.ua>.
2. Лещенко Т. О. Удосконалення мовної підготовки іноземних студентів / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко, О. М. Шевченко // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнародною участю. – Полтава, 2016. – С. 124–125.

3. Тумакова О.Б., Тесленко О.І., Єрис Л.Б., Кузь Г.М., Новіков В.М., Доленко О.Б. Актуальні методики навчання у підготовці студентів-медиків : матеріали XIII Всеукр. науково-практ. конф. з міжнародною участю [«Актуальні питання якості медичної освіти»], (Тернопіль, 12-13 травня 2016р.) / Міністерство охорони здоров'я України, ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського МОЗ України». – Тернопіль: Укрмедкнига, 2016. – с.294-295.